

PEADIREKTOR

Otsus

Tallinn

18.04.2006 nr 13-L

Otsus haldusmenetluse lõpetamise kohta seoses Konkurentsiseaduse rikkumise tunnuste puudumisega.

1. Haldusmenetluse alustamine

Konkurentsiametile laekus 07.01.2005.a Hiiu Maavalitsuse, Hiiumaa Omavalitsusliidu ja Hiiumaa Tootjate Ühenduse 06.01.2005.a ühine pöördumine, milles juhiti Konkurentsiameti tähelepanud sellele, et AS-l Saaremaa Laevakompanii on plaanis tõsta sõidukikohtade broneeringutasu Rohuküla-Heltermaa liini parvlaevadel ja ühtlustada see alates käesoleva aasta algusest Kuivastu-Virtsu liinil olevaga. Pöördumise esitajad leidsid, et broneerimistasu tõus on olenevalt sõiduki liigist 250% kuni 1350%, kujutades endast varjatud piletihinna tõusu. Seoses nimetatud pöördumise laekumisega Konkurentsiametile algas haldusmenetlus.

2. Haldusmenetluse sisu

Lähtudes Hiiu Maavalitsuse, Hiiumaa Omavalitsusliidu ja Hiiumaa Tootjate Ühenduse 06.01.2005.a ühisest pöördumisest viis Konkurentsiamet läbi haldusmenetluse, mille eesmärgiks oli kontrollida AS-i Saaremaa Laevakompanii poolt Rohuküla-Heltermaa liinil alates 01.01.05 rakendatava broneerimistasu Konkurentsiseadusele vastavust.

3. Menetlusosalised

Haldusakti adressaat – AS Saaremaa Laevakompanii (edaspidi: SLK), Kohtu 1 93812 Kuressaare, reg 10214334

Taotluse esitajad - Hiiu Maavalitsus, Hiiumaa Omavalitsusliit ja Hiiumaa Tootjate Ühendus

4. Faktilised asjaolud ja tõendid

Enne käesoleva haldusmenetluse algust esitas SLK 22.11.04 Konkurentsiametile päringu, milles soovis teada Konkurentsiameti seisukohta, kas AS Saaremaa Laevakompanii poolt planeeritav parvlaevadele sõidukikohtade broneerimise tasu muutmine (ühtlustamine) Heltermaa-Rohuküla liinil vastab konkurentsiseaduse nõuetele. Konkurentsiamet vastas 30.11.04 SLK-le, et eeldades, et parvlaevadele sõidukikohtade broneerimine liinidel Kuivastu-Virtsu ja Heltermaa-Rohuküla on samaväärsed teenused, ei ole AS-i Saaremaa Laevakompanii poolt planeeritav parvlaevadele sõidukikohtade broneerimise tasu ühtlustamine nimetatud liinidel eraldi võetuna vastuolus konkurentsiseaduse sätetega. Konkurentsiamet pidas siiski vajalikuks rõhutada, et turguvalitseva ettevõtja hinnakujunduslikud otsused peavad olema objektiivselt põhjendatud. Parvlaevadele sõidukikohtade broneerimistasu ühtlustamisega SLK poolt esitatud kujul oleks kaasnenud Heltermaa-Rohuküla liinil broneerimistasude tõus. SLK-l kui turguvalitseval ettevõtjal lasus kohustus sellist hinnatõusu objektiivselt põhjendada. Sellest tulenes näiteks, et SLK pidanuks põhjendama, miks kahe liini broneerimistasud ühtlustati just kallima, mitte odavama broneerimistasuga liinist lähtudes. Lähtudes eeltoodust soovitas Konkurentsiamet SLK-l põhjalikult kaaluda, millisele tasemele on põhjendatud broneerimistasusid ühtlustada.

SLK teostab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga 28.09.04 sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu (edaspidi: 28.09.04 leping) alusel avalikku liinivedu reisiparvlaevadega Rohuküla-Heltermaa ning Virtsu-Kuivastu liinidel. Sõidukitega sõitjad ostavad üldjuhul SLK-lt tavahinnaga pileti, mille alusel pääsetakse laevale sõidukite sadamasse saabumise järjekorras. Järjekorras ootamise vältimiseks on sõitjatel võimalik pileti tavahinnale lisaks broneerimistasu makstes laevale väljaspool järjekorda saada.

SLK müüb broneeringuga pileteid üksnes osale tekippinnast, ülejäänud osale tekippinnast mahutatakse üksnes üldises järjekorras seisnud sõidukid. Vastavalt 15.04.2005 kehtestatud dokumendi "Piletite müügi ja sõidukikohtade broneerimise kord Väinamere üleveoliinidel" p-le 3.3 kehtestavad broneeritava tekippinna limiidid opereeritavate liinide liinidirektorid vastavalt liinil sõitvate parvlaevade mahutavusele. SLK kinnitas 12.08.05 kirjas, et broneeritakse kuni 50% parvlaevade tekippinnast.

SLK muutis alates 01.01.05 broneerimistasu suurust Rohuküla-Heltermaa liinil alljärgnevas tabelis esitatud viisil.

	Rohuküla-Heltermaa kuni 31.12.04	Rohuküla-Heltermaa alates 01.01.05	Virtsu-Kuivastu, nii enne kui pärast 01.01.05
broneerimistasu	20 kr/sõiduk	10 kr/m	10 kr/m
väikebusside üle 6 m, busside, ja veoautode koefitsient	-	1,5x	1,5x
veoauto haagiste	-	1,5x	1,5x

koefitsient			
-------------	--	--	--

Uus, alates 01.01.05 kehtiv broneerimistasu sõltub erinevalt varasemast tasust sõiduki pikkusest. Arvestades, et keskmise sõiduauto pikkus on üle 4 meetri, on uus broneerimistasu vanast tasust sõiduautode osas vähemalt 2 korda kõrgem. Busside ja veoautode osas oli hinnatõus veelgi suurem – näiteks 12-meetrise veoauto broneerimistasu tõusis 20-lt kroonilt 180-le kroonile. SLK prognoosis teenida uue ja kõrgema broneerimistasuga Rohuküla-Heltemaa liinil 2005. a. täiendavalt 300 000 krooni.

SLK tulud avaliku liiniveo eest moodustuvad põhiosas riigi poolt 28.09.04 lepingu alusel makstavast sihtotstarbelisest toetusest ning piletimüügi tulust. Nimetatud sihtotstarbelise toetuse suurus on kokku lepitud 28.09.04 lepingus. 28.09.04 lepingu alusel teostatava avaliku liiniveo piletihinnad kehtestatud teede- ja sideministri 12.12.01 määrusega nr. 116. Seega puudub SLK võimalus mõjutada põhiosa avaliku liiniveo tuludest. SLK omab õigust määrata üksnes kogutuludest väiksema osa moodustavaid broneerimistasusid.

28.09.04 lepingu p-i 14.1 kohaselt on SLK kohustatud korraldama sõidupiletite müügi ja broneerimise Virtsu, Kuivastu, Rohuküla ja Heltemaa sadamates ning tagama müügi ja broneerimise lepingu alusel korraldatavatele reisidele majandus- ja kommunikatsiooniministri poolt kehtestatud sõidupiletihindadega ja rakendama seadusega või seaduse alusel kehtestatud sõidusoodustusi. SLK tõlgenduse kohaselt tuleneb nimetatud punktist, et broneerimistasu suuruse kehtestamise õigus on SLK-l. Samal seisukohal oli ka Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna juhataja pr. Eva Vanamb 23.03.05 antud seletustes. Pr Vanamb väitis ühtlasi, et puudub seadusandlik mehhanism, mis võimaldaks Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumil broneerimistasude suurust mõjutada.

SLK ja taotluse esitajad on erinevatel seisukohtadel, kuivõrd on pileti broneerimine sõitjatele vältimatult vajalik. Taotluse esitajad leiavad, et Hiiumaa ettevõtjatel on hädavajalik praamikohad broneerida, et garanteerida kaubasaadetiste õigeaegne ülevedu, mis on omakorda seotud üleveole järgneva logistikaga. SLK on seisukohal, et broneerimisteenus on vabatahtlik ning seda osutatakse lisateenusena.

4. SLK põhjendused broneerimistasude tõstmisele

SLK esitas Konkurentsiametile omapoolsed põhjendused broneerimistasude tõstmisele 25.01.05, 21.07.05, 12.08.05 ning 08.09.05 kirjadega. Nimetatud kirjad sisaldasid suurt hulka erinevaid põhjendusi, millistest on käesolevas otsuses käsitletud üksnes neid, mis on Konkurentsiameti hinnangul käesolevas haldusmenetluses asjakohased.

SLK väitel on broneerimistasud kehtinud muutumatutena alates 1995 aastast ning 2005 a alguseks olid need Hiiumaa liinil kujunenud proportsionaalselt niivõrd väikesteks, et kliendid broneerisid ka sellistele reisidele, kus laeva täituvus oli madal. 2004. a. oli 31% Hiiumaa liinil veetud sõidukitest broneeringuga.

SLK 25.01.05 kirja põhjal võib teha järelduse, et SLK peab eraldi arvestust broneerimistegevusega seotud kulude osas. Nimetatud kirjas on väidetud, et

Rohuküla-Heltermaa liini broneerimistulud ei kata kaugeltki nimetatud liinil broneerimistegevusele tehtud kulutusi. Konkurentsiamet küsis SLK-lt 12.01.05 ja 03.06.05 teabe nõuetes ning 29.07.05 ettekirjutuses broneerimistasude hinnakalkulatsiooni. SLK ei esitanud vastuseks nimetatud teabe nõuetele ja ettekirjutusele broneerimistegevusele tehtud kulutusi kirjeldavaid kalkulatsioone. SLK vastustes sisaldasid kalkulatsioonid, mis kirjeldasid broneerimistasu ja kasutatava tekpinna vahelist seost ning avaliku liiniveo üldist kasumlikkust. Konkurentsiamet teeb eeltoodust järelduse, et SLK 25.01.05 kirjas esitatud väited, nagu SLK omaks ülevaadet broneerimisteenus kasumlikkuse üle, ei vasta tegelikkusele. SLK raamatupidamise põhjal on võimalik teha järeldusi üksnes avaliku liiniveo kui terviku kasumlikkuse kohta.

SLK põhjendas broneerimistasude tõstmist eelkõige sellega, et avalik liinivedu Hiiumaa liinil tervikuna on olnud kahjumlik ning broneerimistasude tõstmine on olnud vahendiks selle kahjumi vähendamisel. SLK esitas oma 2004 a majandustulemuse kirjeldamiseks alljärgnevad andmed:

(Ärisaladus)

Eelpoolt toodud tabelist nähtub, et Hiiumaa liin on SLK kõige kulukam liin, millest tekkiva 16,8 mln kroonise kahjumi tõttu oli 2004. a. SLK kogu avalik liinivedu kahjumis. Hiiumaa liin oli kõige kulukam liin seetõttu, et kuigi sellel liinil teostati vähem reise kui Saaremaa liinil, sõideti seal 1,35 korda rohkem liinikilomeetreid. SLK prognoosib kahjumi suurenemist 2005 aastal, sest piletihinnad ja riigi toetus on jäänud samale tasemele võrreldes 2004. aastaga. SLK prognoosis 12.08.05 kirjas, et 2005. a. avaliku liiniveo kahjumiks kujuneb umbes 20 miljonit krooni. SLK leiab, et kujunenud olukorras on SLK juhatusel kohustus astuda samme SLK majandusolukorra parandamiseks, milleks ainuvõimalik tee on tõsta broneerimistasusid kui ainukest SLK-st sõltuvat tasuliiki.

Lisaks eeltoodule põhjendas SLK broneerimistasude tõstmist sellega, et varasem sõiduki suurust mitteametav broneerimistasude hinnakiri oli põhjendamatu, sest näiteks veoautod kasutavad rohkem parvlaeva ressursi kui sõiduautod. Nimetatud asjaolu on olnud üheks põhjuseks, miks Hiiumaa liinil kehtestati sarnaselt Saaremaa liinile sõiduki suurust arvestav hinnakiri.

5. Õiguslik hinnang

5.1 Kaubaturg

Konkurentsiseaduse § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg on hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi *asendatavate*) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Käesolevas juhtumis on olnud vaatluse all SLK poolt parvlaevadega teostatav või teostatud liiniveoteenus Heltermaa-Rohuküla liinil. Nimetatud liini läbida soovivatel sõitjatel puuduvad alternatiivid parvlaevadega ostutatavale liiniveoteenusele nimetatud liinil. Järelikult tuleb käesolevas juhtumis kaubaturuks lugeda parvlaevadega osutatav liiniveoteenus Heltermaa-Rohuküla liinil.

SLK on juhtinud tähelepanu sellele, et broneerimisteenus ei ole tarbijatele üldjuhul vältimatult vajalik, tegemist on vabatahtliku lisateenusega. Konkurentsiamet leiab, et broneerimisteenuse vajalikkus tarbijatele ja selle võimalik eristamine muust liiniveoteenusest ei muuda eelpool tehtud järeldusi kaubaturu piiride kohta. Konkurentsiseaduse § 3 lg-st 1 tuleneb, et kaubaturu piiride määramisel tuleb lähtuda mingi kauba asendatavusest, mitte selle vajalikkusest tarbijatele. Kui tarbijatel on nõudlus liiniveoteenuse osaks oleva broneerimisteenuse järele ning sellele teenusele puuduvad asenduskaubad, siis tuleb sellega kaubaturu piiride määramisel arvestada sõltumata asjaolust, et broneerimisteenust osutava ettevõtja hinnangul käituvad tarbijad broneerimisteenust ostes ebaratsionaalselt. SLK väidete põhjal broneerimisteenuse mittevajalikkuse kohta võib pigem püstitada küsimuse, kas broneeringuga pilet on asendatav ilma broneeringute piletiga. Kuna mõlemat teenust osutab antud juhul üksnes SLK ning mõlemale teenusele puuduvad nii eraldi kui ka koos võttes asenduskaubad, ei oma vastuse selgitamine eelpool püstitatud küsimusele praktilist tähtsust.

5.2 Turgu valitsev seisund

Konkurentsiseaduse § 13 lg 1 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit käesoleva seaduse tähenduses ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

SLK pakub ainukese ettevõtjana sõitjatele liiniveo teenust Rohuküla-Heltermaa liinil. Seega, SLK omab Rohuküla-Heltermaa liinil turgu valitsevat seisundit.

5.3 Konkurentsiseaduse rikkumise puudumine

Kuigi 06.01.05 pöördumises puudub otsene viide, millise Konkurentsiseaduse sätte rikkumises taotluse esitajad SLK kahtlustavad, ilmneb taotluse asjaoludest, SLK võis olla rikkunud Konkurentsiseaduse §-i 16 p 1, mille kohaselt on keelatud on ühe või mitme ettevõtja poolt turgu valitseva seisundi otsene või kaudne kuritarvitamine kaubaturul, sealhulgas otsene või kaudne ebaõiglaste ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste äritingimuste kehtestamine. 06.01.05 taotluse põhjal püstitub küsimus, kas SLK poolt alates 01.01.05 Rohuküla-Heltermaa liinile kehtestatud broneerimistasu on ebaõiglaselt kõrge.

Riigikohus on 18.12.02 otsuses nr 3-3-1-66-02 leidnud, et “Turgu valitseva ettevõtja poolt kehtestatud hind, mis ei ole mõistlikus vahekorras teenuse majandusliku väärtusega, on ebaõiglane. Teenuse majanduslik väärtus on omakorda seotud teenuse osutamiseks vajalike kuludega.” Konkurentsiseaduses sätestatud turguvalitseva seisundi regulatsioon on kehtestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 82 põhimõtteid järgides. Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 82 punktis a on sätestatud, et ühisturus või selle olulises osas on turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või mitme ettevõtte poolt keelatud kui ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikide vahelist kaubandust, ning kuritarvitamine võib muuhulgas seisneda ebaõiglaste ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste kaubandustingimuste otsesest või kaudses kehtestamises. Arvestades Konkurentsiseaduse § 16 ja Euroopa Liidu asutamislepingu artikli 82 samasisulisust on käesolevas haldusmenetluses põhjust arvestada ka Euroopa Liidu asutamislepingu artikli 82 vastavat rakenduspraktikat.

Euroopa Kohus on on sisustanud ebaõiglase hinnakujunduse mõistet kaasuses nr 27/76 “United Brands v Euroopa Komisjon”. Kohus on otsuse punktis nr 250 sedastanud, et “sellise hinna küsimine, mis on ülemäärane (ik. excessive), sest tal puudub mõistlik seos pakutava toote majandusliku väärtusega, on kuritarvitamine”. Kohus ei selgitanud täiendavalt, kuidas määrata toote majanduslikku väärtust, kuid sedastas otsuse punktis 251, et “ülemäärasust võib, muuhulgas, objektiivselt määrata, kui seda on võimalik arvutada, võrreldes toote müügihinda ja tootmiskulusid, mis avaldaks kasumi suuruse.” Otsuse punktis 252 on kohus leidnud, et kui ilmneb, et hind on kuludega võrreldes tõepoolest ülemäärane, siis tuleb vastata küsimusele, kas “kehtestatud hind on ebaõiglane iseenesest või võrreldes konkureerivate toodetega.” Eeltoodust nähtub, et ebaõiglase hinnakujunduse tõendamine on kaheastmeline protsess, milles esmalt tuleb hinnata toote hinna ülemäärasust (otsuse p 251) ning seejärel ebaõiglust (otsuse p 252). Sealjuures, kui selgub, et toote hind on tõepoolest ülemäärane, ei ole see eraldi võttes veel lõplikuks tõendiks kuritarvitamise esinemise kohta (vt. Euroopa Komisjoni 23.07.04 otsus asjas nr COMP/A.36.570/D3 – Sundbuserne vs Port of Helsingborg p-d 80-86, 192-194). Ebaõiglase hinnakujunduse menetluspraktikas on asunud seisukohale, et kuigi pelgalt kulude ja hinna võrdlusele põhinev ülemäärasuse test võib olla esimeseks sammuks ebaõigluse tuvastamisel, tuleb arvestada ka muid analüüsitava juhtumiga seotud asjaolusid, mis ei pruugi olla kuludega seotud (vt. Euroopa Komisjoni 23.07.04 otsuse p 207).

Rohuküla-Heltermaa liinile kehtestatud broneerimistasu õigluse hindamisel tuleb seega selgitada, kas see on mõistlikus vahekorras teenuse majandusliku väärtusega. Nimetatud hinnangu andmisel tuleb muu hulgas vastata küsimusele, kas broneerimisteenust tuleks vaadelda kulude ja tulude seisukohalt eraldi muust liiniveoteenusest või koos sellega. Teiste sõnadega, tuleb vastata küsimusele, kas SLK

peaks broneerimisteenuse hindade kehtestamisel lähtuma üksnes broneerimisteenusega seotud kuludest.

Menetluse käigus selgus, et SLK-l puudub ülevaade broneerimisteenusega seotud kuludest, mistõttu ei ole võimalik teha järeldusi SLK broneerimisteenuse kasumlikkuse kohta. SLK raamatupidamise põhjal on võimalik teha järeldusi üksnes avaliku liiniveo kohta tervikuna.

Konkurentsiamet leiab, et isegi kui vastavasisulise kuluarvestuse olemasolul ilmneks, et broneerimisteenuse kasumlikkus eraldi võttes on tavapärasest kõrgem, ei ole selle asjaolu põhjal võimalik antud juhul tuvastada konkurentsiseaduse rikkumist SLK poolt, sest allpool selgitatud põhjustel ei saa broneerimisteenuse võimalikku kasumlikkust antud asjas otsustava tähtsusega asjaoluks pidada. Kuigi SLK müüb broneeringuid piletitest eraldi, oleks sel põhjusel broneerimisteenuse kitsalt selle teenusega seotud kuludele vastavuse nõudmine Konkurentsiameti hinnangul turgu valitseva ettevõtja hindade kulupõhisuse nõude põhjendamatult kitsas ja moonutav tõlgendus. Kauba majanduslik väärtus sõltub ka kuludega mitte seotud asjaoludest, eelkõige nõudlusest (vt Euroopa Komisjoni 23.07.04 otsuse p 204). Nõudlust broneerimisteenuse järele oleks põhjendatu ja moonutav käsitleda täielikult lahus kogu liiniveost, sest broneerimisteenus ilma veoteenuseta on tarbijale väärtusetu.

Sisuliselt müüb SLK sõitjatele kahte liiki sõiduõigust: esiteks tavapiletiga sõiduõigust, mis annab õiguse saada teenindatud sõidukite sadamasse saabumise järjekorras, ning teiseks broneeringuga sõiduõigust, mis annab õiguse saada teenindatud väljaspool järjekorda. Broneeringuga sõiduõigus on oma tingimuste poolest sõitjatele selgelt väärtuslikum, mistõttu nõudlus broneeringuga sõiduõiguse järele on suurem. See tähendab, et ratsionaalselt käituv tarbija on nõus maksta broneeringuga sõiduõiguse eest rohkem isegi juhul, kui SLK-l seoses broneerimisega kulud täielikult puuduksid. Turu tasakaaluhinna kujunemisreeglitest tuleneb, et kõrgema nõudlusega kauba hind kaldub muude tingimuste samaks jäädes kõrgemaks kujunema võrreldes teise kauba hinnaga. Seda silmas pidades on võimalik, et ka konkureerival turul kujuneks broneeringuga sõiduõiguse hind kõrgemaks isegi juhul, kui ettevõtjatel seoses broneerimisega kulud puuduksid. Konkurentsiamet leiab, et SLK-le ei saa ette heita konkureeriva turu järele aimamist läbi broneerimistasude kehtestamise.

Konkurentsiamet peab käesolevale juhtumile hinnangu andmisel oluliseks arvestada, et SLK poolt esitatud andmete kohaselt oli tema poolt teostatud avalik liinivedu 2004. a. Rohuküla-Heltermaa liinil 16,8 mln kroonises kahjumis. Kogu SLK liinivedu oli 2004.a. 4,3 mln kroonises kahjumis. SLK planeeris teenida uue ja kõrgema broneerimistasuga Rohuküla-Heltermaa liinil 2005. a. täiendavalt 300 000 krooni. Konkurentsiameti hinnangul pole põhjust kahelda, et olukorras, kus avaliku liiniveo teostamisel valitseks konkurents, oleks ka konkureerivatel ettevõtjatel motivatsioon kahjumi vähendamiseks teenustasusid, sh broneerimistasu tõsta. Eeltoodu viitab sellele, et 01.01.05 SLK poolt läbi viidud broneerimistasude tõstmist ei saa pidada majanduslikult põhjendamatuks.

Konkurentsiametile teada olevalt ostab SLK mitmesuguseid teenuseid temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjatelt. Nimetatud tehingutest põhiosa moodustab nelja suurema parvlaeva rentimine 37,6 mln krooni eest (2004. a.) AS-lt Holostovi

Kinnisvarahaldus ja AS-lt Saare Finants. Nimetatud neljast suurest parvlaevast kahte kasutatakse Rohuküla-Heltemaa liinil. Konkurentsiamet ei uurinud käesoleva haldusmenetluse raames detailselt, kas SLK ostab valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjatelt teenuseid põhjendatud hindadega. Juhul, kui SLK ostaks valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjatelt teenuseid põhjendamatult kallilt, tuleks SLK majandustulemuste analüüsimisel seda arvestada. Konkurentsiameti hinnangul ei ole selles küsimuses Rohuküla-Heltemaa liini 16,8 mln kroonist kahjumit arvestades detailse analüüsi koostamine põhjendatud. Rohuküla-Heltemaa liini kahjum moodustab ligi poole nelja parvlaeva rendihinnast, millest järeldub, et ka rendihinna olulise langetamise korral ei muutuks see liin kasumlikuks.

Konkurentsiamet arvestab käesolevale juhtumile hinnangut andes ka asjaoluga, et SLK ei olnud broneerimistasusid alates 1995 aastast tõstnud. Statistikaameti andmetel on tarbijahinnaindeks perioodil 1995-2005 suurenenud umbes 2,5 korda. Kuigi tarbijahinnaindeksi suurenemine ei anna turgu valitsevale ettevõtjale automaatselt õigust hindu tõsta, pole põhjust kahelda, et ka SLK kulude tase ning ka broneerimisteenuse majanduslik väärtus rahas väljendatuna on kümne aasta jooksul märgatavalt tõusnud. SLK on täheldanud, et sõitjad on broneerinud pileteid ka sellistele reisidele, kus täituvus on madal ehk vajadus broneerimise järele tegelikult puudub. Eeltoodu viitab sellele, et kuni 01.01.05 kehtinud 20-kroonine broneerimistasu oli üldise hinnataseme tõusu taustal 10 aastaga sõitjatele väga odavaks kujunenud.

Lisaks eeltoodule arvestab Konkurentsiamet, et SLK võrdsustas Hiiumaa liini broneerimistasu tasemele, mis kehtis Saaremaa liinil juba varem. Hiiumaa liini majanduslik väärtus on vähemalt sama suur, kui Saaremaa liinil, või isegi suurem arvestades asjaoluga, et Hiiumaa liin on oluliselt pikem. Seega oli olukord, kus Hiiumaa liini broneerimistasu oli madalam, kui Saaremaa liini broneerimistasu, majanduslikult põhjendamatu.

Arvestades asjaolu, et SLK avalik liinivedu nii tervikuna kui ka eriti Hiiumaa liinil on olnud kahjumis ning kogumina ka teisi eelpool viidatud asjaolusid (broneerimistasud olid püsivad muutumatuna 10 aasta vältel ning need võrdsustati Saaremaa liiniga samale tasemele) leiab Konkurentsiamet, et Hiiumaa liini broneerimistasu tõstmine alates 01.01.05 ei olnud põhjendamatu. **Järelikult ei ole SLK poolt alates 01.01.05 kehtestatud kõrgema broneerimistasuga kaasnenud ebaõiglase müügihinna kehtestamist KonkS § 16 p 1 mõistes.**

Konkurentsiamet peab vajalikuks rõhutada, eelpool toodud arutluskäigud kirjeldavad üksnes konkreetselt SLK poolt 01.01.05 läbi viidud hinnatõusu ning ei ole kasutatavad otseselt teistest olukordades. Konkurentsiameti poolt käesolevas juhtumises arvestatud hinnatõusu põhjendustest tuleneb loogiliselt, et mis tahes täiendava broneerimistasude tõstmise korral võib selline tegevus olla vastuolus konkurentsiseadusega. Nimelt ei saaks sel juhul enam tegemist olla broneerimistasude võrdsustamisega (sest broneerimistasud kahel liinil on juba võrdsed) ja pikka aega muutumatuna püsivad broneerimistasude tõstmisega. Samuti ei peaks Konkurentsiamet õigeks olukorda, kus SLK üritaks katta avaliku liiniveo võimalikku kahjumit täies ulatuses broneerimistasude tõstmisega. Avaliku liiniveo kulud tuleb põhiosas katta piletimüügi tuludega ning dotatsiooniga, mitte broneerimistasudega. Eeltoodut arvestades on SLK-l soovitatav muude majandustingimuste samaks jäädes

broneerimistasusid täiendavalt mitte tõsta, sest sellega võib kaasneda konkurentsiseaduse rikkumine.

Konkurentsiamet peab oluliseks, et odavama broneerimistasu korral kaldusid sõitjad broneerima pileteid ka nendele reisidele, kus täituvus oli madal ning vajadus broneerimise järele tegelikult puudus. Sellise teguviisi üheks põhjuseks oli tõenäoliselt broneerimise suhteline odavus, kuid teiseks põhjuseks võis olla ka sõitjate vähenemine teadlikkuse osas. Konkurentsiamet leiab, et SLK-l on võimalik sõitjate teadlikkust kasvatades oluliselt vähendada nõudlust tarbetute broneerimiste järele. Lähtudes eeltoodust teeb Konkurentsiamet käesolevaga SLK-le soovitus avaldada avalikes infokanalites, eelkõige SLK koduleheküljel teavet erinevate reiside täituvuse kohta võimaldamaks sõitjatel adekvaatselt otsustada, kas nad tegelikult vajavad broneerimisteenust.

Lähtudes eeltoodust ja tuginedes Konkurentsiseaduse § 63⁴ lg 1 p-le 1

otsustan lõpetada Hiiu Maavalitsuse, Hiiumaa Omavalitsusliidu ja Hiiumaa Tootjate Ühenduse 06.01.2005.a ühise pöördumise alusel alanud haldusmenetlus seoses konkurentsiseaduse rikkumise tunnuste puudumisega AS-i Saaremaa Laevakompanii tegevuses.

Käesoleva otsuse peale on õigus esitada Tallinna Halduskohtule kaebus 30 päeva jooksul otsuse teatavastegemisest arvates.

Peeter Tammistu